

ע"פ 431/22 - סולימאן ג'בארין נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 431/22

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופטת י' וילנר
כבוד השופט א' שטיין

המערער:

סולימאן ג'בארין

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 9.12.2021 בת"פ 30051-10-20 שניתן על ידי
כבוד השופט נ' ג'השאן

תאריך הישיבה:

ח' בחשריהתשפ"ג (3.10.2022)

בשם המערער:

עו"ד עאדלבוירא

בשם המשיבה:

עו"ד מסעד מסעד

בשם שירות המבחן:

עו"ס ברכה וייס

פסק-דין

הנשיאה א' חיות:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט נ' ג'השאן) מיום 9.12.2021 בת"פ 30051-10-20, שבו נגזר על המערער עונש של 15 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו ומאסר על תנאי בגין הרשעתו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

הרקע הצריך לעניין וגזר דינו של בית המשפט קמא

1. המערער ונפגע העבירה המתגוררים בשכנות בעיר אום אל-פחם, ובין משפחותיהם קיים סכסוך מקרקעין. ביום 5.10.2020 אחיו של המערער הניח אבנים ומשטח עץ על כביש המוביל לביתו של נפגע העבירה. למחרת היום, הבחין נפגע העבירה במכשולים האמורים בעת שנסע ברכבו ועימו אדם נוסף (להלן: הקטין), והם החלו להזיז מהכביש. בסמוך לכך הגיעו למקום המערער ובן דודו, ניגשולנפגע העבירה ולקטין, ודרשו כי המכשולים ישארו במקומם. בתגובה לכך פנה נפגע העבירה אל רכבו והוציא ממנו חפץ ארוך וקשיח. כשהבחין כי המערער מתקרב לעברו, הניף נפגע העבירה את החפץ לעבר המערער, ובין השניים החלה להתפתח קטטה. במהלך חילופי המהלומות בין השניים, דקר המערער את נפגע העבירה באמצעות חפץ חד שהיה באמתחתו. כתוצאה מכך, נגרמו לנפגע העבירה פציעות בידו, בבטנו ובגבו וחלקן הצריכו ניתוח ואישפוז למשך מספר ימים. להשלמת התמונה יצוין כי לאחר שנפגע העבירה התרחק מזירת האירוע, הגיעו למקום קרובי משפחה נוספים של המערער ושל נפגע העבירה, ובמקום התפתחה קטטה נוספת. למערער עצמו נגרמו במהלך האירועים חבלות בראשו ובגבו.

2. ביום 18.5.2021 הורשע המערער על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון שלא כלל הסכמה לעניין העונש, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין.

3. תסקיר שירות המבחן שהוגש לבית המשפט קמא העלה כי המערער, אדם בן 40, נשוי וללא עבר פלילי, לקח אחריות על העבירה שביצע, הביע אמפתיה כלפי נפגע העבירה וחרטה כנה על מעשיו. התסקיר העלה בנוסף כי המערער נעדר דפוסי התנהגות אלימים או עברייניים, מנהל אורח חיים תקין, ומורתע מההליך הפלילי והשלכותיו הכלכליות על בני משפחתו. כמו כן צוין בתסקיר כי בעקבות הקטטה הושג בין הצדדים הסכם "סולחה". על רקע זה מצא שירות המבחן כי אין צורך לשלב את המערער בתכנית טיפולית וכי הסיכוי להישנות התנהגות עבריינית מצידו הוא נמוך. נוכח האמור המליץ שירות המבחן להשית על המערער עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לצד פיצוי לנפגע העבירה.

4. בגזר הדין מיום 9.12.2021 קבע בית המשפט קמא כי בעת ביצוע העבירה פגע המערער באופן חמור בערכים החברתיים המוגנים, ובכללם הגנה על שלמות הגוף, ביטחון האיש של אדם, שלום הציבור והסדר החברתי. בית המשפט קמא עמד, בנוסף, על הצורך למגר מופעים של אלימות בדרך של ענישה הולמת. הודגש כי בעניינו, המערער השתמש בנשק קר "בשל סכסוך אזרחי בינו לבין משפחת המתלונן", וגרם לנפגע העבירה פגיעות פיזיות ונפשיות קשות. עם זאת צוין כי לא מדובר באירוע מתוכנן שמקורו במטרה עבריינית, אלא באירוע ספונטני שהתפתח לקטטה.

בהפנותו לעונש שנקבע בצדה של העבירה שיוחסה למערער, ולמדיניות הענישה הנוהגת בעבירה זו, קבע בית המשפט כי יש להעמיד את מתחם העונש ההולם על 12-36 חודשי מאסר בפועל.

5. בית המשפט קמא הוסיף והתייחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובכללן עברו הנקי של המערער והעובדה שעד לאירוע נושא כתב האישום ניהל המערער אורח חיים נורמטיבי. בין יתר השיקולים לקולא, מנה בית המשפט קמא את העובדה שהמערער שהה משך שמונה חודשים בתנאי מעצר באיזוק אלקטרוני, הודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן, נטל אחריות מלאה על מעשיו וגילה צער וחרטה עמוקים על ביצוע העבירה. בנוסף, נקבע כי

יש מקום להעניק משקל גם לתסקיר שירות המבחן שהעלה כי קיים סיכון נמוך להישנות עבירת אלימות מצד המערער ולהסכם הסולחה שהוזכר לעיל, אשר במסגרתו שילם המערער לנפגע העבירה פיצוי בגין נזקיו בסך 50,000 ש"ח. עם זאת, בית המשפט קמא דחה את טענות המערער, שנשמכו על המלצות תסקיר שירות המבחן ועל פסקי דין קודמים, כי יש להטיל עליו עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בהקשר זה הטעים בית המשפט קמא כי שירות המבחן לא המליץ על שיקום המערער, נוכח היעדר צרכים טיפוליים, ומשכך לא מתקיימים שיקולים המצדיקים חריגה ממתחם הענישה.

6. על יסוד האמור העמיד בית המשפט קמא את עונשו של המערער בחלק התחתון של מתחם הענישה והשית עליו 15 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו מאחורי סורג ובריח וכן מאסר מותנה לתקופה של 8 חודשים.

טענות הצדדים בערעור

7. הערעור דנן מופנה נגד עונש המאסר בפועל שהוטל על המערער. לטענת המערער, בית המשפט קמא החמיר עמו יתר על המידה ושגה משלא סטה ממתחם הענישה שנקבע בעניינו. זאת משום שלטענתו, אף שהמלצות שירות המבחן אינן מחייבות, היה מקום לאמץ את ההמלצה שניתנה בתסקירים בעניינו ולהשיתעליו עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. המערער טוען, בנוסף, כי בגזר הדין לא ניתן משקל הולם למספר נסיבות ושיקולים ובהם, חלקו של נפגע העבירה בפרוץ הקטטה והעובדה שהאירוע לא תוכנן מראש. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נטען כי בית המשפט קמא לא העניק משקל ראוי להסכם הסולחה שנערך בין הצדדים; להודאת המערער בעובדות כתב האישום המתוקן בשלבמוקדם; ולמשך הזמן שבו היה נתון המערער במעצר בפיקוח אלקטרוני ובמעצר בית לילי.

המערער מוסיף וטוען כי בית המשפט קמא קבע את מתחם הענישה ההולם בהתבסס על פסקי דין שנגעו למקרים חמורים יותר מעניינו. לשיטתו, היה על בית המשפט קמא להחיל את שנפסק בע"פ 10676/07 אביטאן נ' מדינת ישראל (18.9.2008), שם, לשיטתו, נדון "מקרה חמור בהרבה" מהמקרה דנן, ואף על פי כן בית המשפט בחר לסטות ממדיניות הענישה המקובלת, ולהשית על המערער באותו עניין מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

יוער כי בדיון שהתקיים בפנינו ביום 3.10.2022 חזר בו בא כוח המערער מטענותיו הנוגעות למתחם הענישה, וציין כי הוא אינו חולק על המתחם שנקבע (עמ' 2 לפרוטוקול הדיון).

8. לקראת הדיון בערעור התקבל תסקיר עדכני מאת שירות המבחן בעניינו של המערער, ועונשו עוכב עד למתן פסק דין בערעור (ראו החלטת השופט ע' פוגלמן מיום 20.1.2022). בתסקיר המשלים חזר שירות המבחן על המלצותיו, וציין, בין היתר, כי המערער עודנו לוקח אחריות ומביע חרטה על מעשיו. עוד צוין בתסקיר המשלים כי המערער ציין שפעל מתוך פחד ורצון להגן על עצמו משעה שנפגע העבירה הניף חפץ לעברו. אשר לנפגע העבירה, צוין כי שיחה שקיימה עמו העלתה כי "לצד הסכם הסולחה עדיין קיימת מורכבות באשר לכביש המתואר בכתב האישום", וכי הוא עודנו חווה קשיים רגשיים הנובעים מהפגיעה הפיזית שגרם לו המערער.

9. המשיבה, מצדה, סבורה כי דין הערעור להידחות באשר לשיטתה, נסיבותיו האישיות של המערער, לרבות עברו הנקי, נלקחו בחשבון עת נגזר דינו. לעמדת המשיבה אין להעניק להסכם "הסולחה" משקל מכריע באשר שיקולי

"הרתעת הרבים" גוברים בענייננו. לבסוף נטען כי בנסיבות המקרה דנן אין הצדקה לסטות ממתחם הענישה ההולם, נוכח התרשמותו של שירות המבחן כי לא מתעורר "צורך טיפולי ממש".

דין והכרעה

10. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, אלו שנטענו בכתובים ואלו שבעל פה, באתי לידי מסקנה כי דין הערעור להידחות.

11. טענתו המרכזית של המערער היא כי היה מקום בנסיבות העניין להטיל על המערער עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות. זאת, בהסתמך על המלצותיו של שירות המבחן ועל פסיקה קודמת של בית משפט זה. טענה זו אין בידי לקבל. ראשית, בית המשפט אינו כבול להמלצות שירות המבחן ואף שאין להקל ראש בחשיבותן, יש לשקללן מולן טעמים אחרים אותם נדרש בית המשפט לשקול בעת גזירת הדין ובכלל זה שיקולים של גמול והרתעה מפני פתרון סכסוכים בדרכי אלימות (ע"פ 333/10 סרנקוני' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.10.2010); ע"פ 1146/14 אלטורני' מדינת ישראל, פסקה 46 (6.10.2014)). בענייננו, יש להעניק משקל משמעותי למעשיו החמורים של המערער, שכללו ביטוי אלימות קשים אשר הסבו לנפגע העבירה נזקים של ממש.

12. הוא הדין באשר לטענות המערער בדבר הפסיקה אשר לשיטתו מטה את הכף לעבר המרת עונשו מעונש מאסר בפועל, למאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. הכלל הנקוט על ידנו הוא כי הענישה המוטלת בכל מקרה נתון מגלמת מכלול רחב של שיקולים ונסיבות (ראו, למשל: ע"פ 3619/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (3.9.2015)). כמו כן, כבר נפסק בעבר, כי מעשים חמורים מסוג זה מחייבים ענישה שתגלם את הצורך להרתיע מפני שימוש בנשק קר כמו גם שיקולי גמול בגין הפגיעה הקשה בערכים החברתיים המוגנים (ע"פ 8993/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 15 (9.8.2015)). מכל הטעמים הללו, אינני סבורה כי המקרה דנן מצדיק המרה של עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער בעונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

13. הכלל הנקוט עמנו הוא כי אין מקום להתערב בגזר הדין ובענישה שהטיל בית המשפט קמא אלא אם כן העונש שנגזר סוטה במידה ניכרת לקולא או לחומרא מן הענישה המקובלת והראויה בנסיבות המקרה, או אם נפלה טעות ממשית בגזר הדין שיש להעמידה על תיקונה (ראו למשל, ע"פ 6861/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.2.2017)).

14. אין זה המקרה שלפנינו. העונש שנגזר על המערער הולם את המעשים החמורים שבביצועם הורשע, ובגזרו את העונש שקל בית המשפט קמא את מכלול השיקולים הצריכים לעניין ונתן להם ביטוי בעונש.

15. לפיכך הערעור נדחה.

16. המערער יתייצב לריצוי עונשו בבימ"ר קישון ביום 20.12.2022 בשעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות. על המערער לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, בטלפונים

074-7831078, 074-7831077

ניתן היום, כ"ו בחשון התשפ"ג (20.11.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

54678313 הנשיאה
